

Vad får egentligen socionomstudenter lära sig om arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck?

**Resultat av enkätundersökning bland
Institutioner för socialt arbete inom högskolor och universitet**

Institutet Mot Hedersförtryck/IMH

heder.imh@gmail.com

<http://www.institutetmothedersfortryck.se/>

0702 97 76 14

Vad får egentligen socionomstudenter lära sig om arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck?

Resultat av enkätundersökning bland

Institutioner för socialt arbete inom högskolor och universitet

Innehåll

3 - 5	Om undersökningens bakgrund och resultat
3	Bakgrund till undersökningen Om resultatredovisningen. Ett bidrag till förbättringar
4	Undersökningens frågor
	De tio svarande Universiteten och högskolorna
5	Resultat
6 -14	Enklare sammanställning över alla svaren
6	Svar fråga 1:. Hur behandlas hedersrelaterat våld och förtryck (hrv) under utbildningens grundnivå?
7	Svar fråga 2: Finns obligatorisk kurs/kursmoment som fokuserar på teoretisk kunskap om hrv?
8	Svar fråga 3: Finns obligatorisk kurs/kursmoment som fokuserar på metodisk kunskap i arbetet mot hrv?
9	Svar fråga 4: Finns fristående kurs/kursmoment som fokuserar på teoretisk kunskap om hrv?
9	Svar fråga 5: Finns fristående kurs/kursmoment som fokuserar på metodisk kunskap i arbetet mot hrv?
10	Svar fråga 6: Vilken litteratur, som behandlar hedersrelaterat våld och förtryck, finns det på grundnivån?
13	Svar fråga 7: Hur behandlas socialarbetet med hedersproblematik på mastersnivån i utbildningen?
15-27	Redovisning av svaren som helhet till samtliga frågor
15	Svar fråga 1. Hur behandlas hedersrelaterat våld och förtryck (hrv) under utbildningens grundnivå?
16	Svar fråga 2 Finns obligatorisk kurs/kursmoment som fokuserar på teoretisk kunskap om hrv?
17	Svar fråga 3: Finns obligatorisk kurs/kursmoment som fokuserar på metodisk kunskap i arbetet mot hrv?
18	Svar fråga 4: Finns fristående kurs/kursmoment som fokuserar på teoretisk kunskap om hrv?
20	Svar fråga 5: Finns fristående kurs/kursmoment som fokuserar på metodisk kunskap i arbetet mot hrv
21	Svar fråga 6: Vilken litteratur, som behandlar hedersrelaterat våld och förtryck, finns det på grundnivån?
22	Svar fråga 7: Hur behandlas socialarbetet med hedersproblematik på mastersnivån i utbildningen?
24	Resultat av genomgång av kursplaner, litteraturlistor mm enligt uppmaning i svar från Göteborgs Universitet
27	Svar från Linköpings Universitet
28	Information om Institutet Mot Hedersförtryck/IMH

Vad får egentligen socionomstudenter lära sig om arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck?

Resultat av enkätundersökning bland Institutioner för socialt arbete inom högskolor och universitet

Bakgrund till undersökningen

Institutet Mot Hedersförtryck/IMH arbetar bl.a. med utbildning och handledning av socialarbetare i deras arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck. IMH har i denna verksamhet många gånger mött både bristande kunskaper om hedersproblematikens orsaker och karaktär och låga kunskaper om hur man som socialarbetare bör agera i dessa komplexa och svåra ärenden. Samma iakttagelser om kunskapsbrister bland många socialarbetare har även konstaterats av andra, som arbetar med utbildningar och med enskilda ärenden inom detta område.

(Se t.ex. Rapport2014:13 Delrapport om Nationella Kompetensteamet, Länsstyrelsen Östergötland)

En förklaring till att det tycks finnas kunskapsbrister skulle kunna vara att socionomer inte fått tillräcklig utbildning inom problemområdet. För att få större klarhet i om det kan förhålla sig på det sättet har IMH under 2014-15 genomfört en liten enkätundersökning riktad till högskolor och universitet. Denna har gjorts inom ramen för en av IMH:s fem huvuduppgifter, nämligen ”Bevakning av akademiska utbildningars behandling av hedersrelaterat våld och förtryck”.

Enkäten har fokuserat på vad socionomstudenter får lära sig om hedersrelaterat våld och förtryck och hur man som socialarbetare ska agera i ärenden rörande hedersproblematik. Viktigast att få klargjort i det sammanhanget är naturligtvis vilken undervisning som sker på socionomutbildningens grundnivå

Om undersökningen

Enkäten har sänts ut till alla aktuella högskolor och universitet. Av dessa har tio svarat vilket innebär att vår redovisning bara gäller dessa tio. De svarande har valt väldigt olika sätt att besvara frågorna på. Det har varit allt från utförliga och raka svar på varje fråga till svar med endast hänvisning till kursplaner och litteraturlistor. Svarens olika karaktär har därför gjort det omöjligt att redovisa en enkel tabell över utbildningsläget vad gäller hedersproblematiken på högskolor och universitet. När inte ett rakt svar på enskild fråga har givits har IMH dragit slutsatser om svaret med utgångspunkt från svarandens text eller faktiska förhållanden i t.ex. kursplaner IMH har mot bakgrund av nämnda svårigheter därför valt att **dels** visa en enklare sammanställning över svaren och **dels** redovisa varje svar på frågorna i sin helhet. Med detta redovisningssätt hoppas vi att läsaren själv kan bilda sig en uppfattning om hur utbildningen ser ut hos varje svarande högskola och universitet och hur utbildningarna skiljer sig åt.

Ett bidrag till förbättringar

IMH:s enkätundersökningen liksom resultatsammanställningen är gjord av ”Lasse-kurator” Johansson, IMH:s verksamhetsledare. Undersökningens resultat gör inte anspråk på att presentera någon form av vetenskaplig sanning om tillståndet för högskolornas och universitetens undervisning om hedersrelaterat våld och förtryck. Vår önskan är endast att ge lite mer kunskap om situationen för socionomstuderande och därmed ge ett bidrag till förbättringar.

Frågorna till högskolor och universitet har varit följande:

1. Hur behandlas hedersrelaterat våld och förtryck på grundnivån inom ramen för de olika momenten enligt kursplanerna för:
Termin 1, Termin 2, Termin 3, Termin 4, Termin 5, Termin 6 eller Termin 7 ?
2. Finns det någon **obligatorisk kurs eller kursmoment**, som fokuserar på **teoretisk kunskap** om det hedersrelaterade våldets och förtryckets mekanismer, orsaker och uttrycksätt?
O Ja O Nej
Om sådan kurs/kursmoment finns, vänligen säg något om innehåll och kurslitteratur
3. Finns det någon **obligatorisk kurs eller kursmoment**, som fokuserar på **metodik kunskap** om hur socialt arbetet bör bedrivas för att förebygga hedersproblematik och för att handla rätt i enskilda ärenden? O Ja O Nej
Om sådan kurs/kursmoment finns, vänligen säg något om innehåll och kurslitteratur
4. Finns det någon **fristående kurs** som fokuserar på **teoretisk kunskap** om det hedersrelaterade våldets och förtryckets mekanismer, orsaker och uttrycksätt?
O Ja O Nej
Om sådan kurs/kursmoment finns, vänligen säg något om innehåll och kurslitteratur
5. Finns det någon **fristående kurs eller kursmoment**, som helt fokuserar på **metodik kunskap** om hur socialt arbetet bör bedrivas för att förebygga hedersproblematik och för att handla rätt i enskilda ärenden? O Ja O Nej
Om sådan kurs/kursmoment finns, vänligen säg något om innehåll och kurslitteratur
6. Vilken **kurslitteratur** anser ni behandlar olika aspekter av hedersproblematiken inom **grundutbildningen**? Ange titel och författare tack
7. Beskriv kort hur socialarbetet med olika aspekter av hedersproblematiken behandlas under **mastersutbildningen**

Följande tio högskolor och universitet har besvarat enkäten

Svar från socionomutbildningar vid:	Svarande handläggare har varit:
Ersta Sköndals Högskola	Anne-lie Vainik , Studierektor
Gävle Högskola	My Lilja , Fil.dr.Universitetslektor. Utbildningsledare socialt arbete och kriminologi
Göteborgs Universitet	Helena Johansson , Fil.dr./PhD, studierektor/director of studies
Halmstad Högskola	Sara Högdin , Universitetslektor i socialt arbete Akademin för hälsa och välfärd
Linköpings Universitet	Marie Gustavsson , Universitetslektor. Programansvarig för socionomprogrammet
Mälardalens Högskola	Mats Ekermo , Fil.dr., Avdelningschef Avdelningen för socialt arbete
Stockholms Universitet	Lena Hübner , Prefekt
Umeå Universitet	Lars Nordlander , Prefekt Eva Wikström , Universitetslektor
Uppsala Universitet	Ulla Hellström Muhli , Docent
Örebro Universitet	Katarina Hjortgren , Programansvarig för socionomprogrammet

IMH riktar ett stort tack till alla svaranden !

Resultat:

Socionomutbildningarna har anmärkningsvärda skillnader i undervisningen om hedersrelaterat våld och förtryck

Det är inte IMH:s uppgift att recensera varje enskild socionomutbildnings undervisning om hedersrelaterat våld och förtryck och hur socialt arbete med denna problematik bör ske. **Vi är säkra på att varje läsare själv kan värdera vilka som ger en god undervisning inom detta område och vilka som inte ger det.**

IMH vill utifrån svaren konstatera följande:

- Det är anmärkningsvärda skillnader mellan olika socionomutbildningar när det gäller hur och i vilken omfattning man behandlar det allvarliga samhällsproblemet med hedersrelaterat våld och förtryck.
- Skillnaderna i de sätt, som hedersproblematiken och arbetet med detta problem tas upp i undervisningen, avspeglar sig också i de stora skillnaderna i mängd och typ av litteratur som används. Studier av det breda och viktiga material som myndigheter och andra har arbetat fram sedan år 2003/04 förekommer endast vid några få lärosäten.
- Enkätsvaren redovisar bara situationen på lärosätena under åren 2014-15. Om det funnits större satsningar i undervisning om hedersproblematik tidigare eller om det planeras utökning för framtiden har vi inte frågat om. Oavsett hur det är med detta vill IMH påminna om, att arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck lyfts fram som en viktig samhällsuppgift av alla regeringar och riksdagar sedan 2003. Stora ekonomiska resurser har satsats, lagar har ändrats, mängder av viktiga undersökningar har gjorts, viktig forskning har redovisats, metoder i arbetet har skapats, mängder av projekt har kommit igång, många myndigheter har engagerats, nationell samordning har organiserats m.m. Mot den bakgrunden bör också en hel del av landets socionomutbildningar rimligen kunna göra mycket mer och mycket bättre när det gäller att ge sina socionomstudenter rejäla kunskapsverktyg om hedersrelaterat våld och förtryck.
- Att det finns avsevärda skillnader mellan högskolor och universitet när det gäller undervisning om hedersrelaterat våld och förtryck kan få allvarliga följder. Detta medför att de socionomer som tar examen har skilda teoretiska och praktiska kunskaper inom ett svårarbetat område. Ytterst kan detta innebära en fara för rättssäkerheten när unga och vuxna, som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck, riskerar att inte bli sedda och få det stöd och den hjälp de har rätt till och behov av. Drygt tio år efter att samhället startade arbetet mot våld och förtryck i hederns namn borde det vara en självklarhet att alla socionomstudenter får en god och likvärdig kunskap om problemområdet, men så är tyvärr inte fallet. Detta faktum leder till slutsatsen, att resultatet av IMH:s undersökning bör leda till uppföljning både av lärosätena själva och av andra nationella och regionala aktörer.

Översiktlig redovisning över högskolors och universitets svar på sju frågor om hur hedersrelaterat våld och förtryck behandlas socionomutbildningen på grundnivå och på mastersnivå

Fråga 1

Hur **behandlas hedersrelaterat våld och förtryck på grundnivå** inom ramen för de olika momenten enligt kursplanerna för: Termin 1, Termin 2, Termin 3, Termin 4, Termin 5, Termin 6 eller Termin 7

SVAR:

JA

HRV behandlas

- termin 3 övergripande - Ersta Sköndal
- ” kan ingå” - Gävle
- termin 4+7 - Göteborg *
- termin 4 - Halmstad
- integrerat - Linköping*
- termin1+5 - Mälardalen
- termin 4 - Stockholm
- termin 7 valbart - Umeå
- termin - Uppsala
- termin 3+4 - Örebro

TOTALT: 10, dvs samtliga svaranden uppger att de behandlar hedersproblematiken.

Detta sker på olika sätt och i olika omfattning

NEJ

Ingen som inte behandlar hedersproblematiken på något sätt

INTE SVAR

Ingen

**De undvikande och hänvisande svaren från Göteborg och Linköping är noterade kursivt(se vidare 24-27)*

Till svaret gett information om innehåll

Mälardalen
Stockholm
Umeå
Uppsala
Örebro

Till svaret gett information om litteratur

Mälardalen

Fråga 2

Finns det någon **obligatorisk kurs eller kursmoment, som fokuserar på teoretisk kunskap** om det hedersrelaterade våldets och förtryckets mekanismer, orsaker och uttryckssätt?

Ja Nej Om sådan kurs/kursmomentfinns, vänligen säg något om innehåll och kurslitteratur

SVAR:**JA har obligatorisk kurs/kursmoment**

Stockholm

Uppsala

TOTALT 2 av 10 har obligatorisk kurs/kursmoment med fokus på teoretisk kunskap om hedersrelaterat våld och förtryck

NEJ har inte obligatorisk kurs/kursmoment

Ersta Sköndal

Gävle

Göteborg

Linköping

Mälardalen

Umeå

Uppsala

Örebro

INTE SVAR

Halmstad

Information om innehåll i kursen

Stockholm (noterat i svar på fråga 3)

Information om litteratur i kursen

Stockholm (noterat i svar fråga 3)

Fråga 3

Finns det någon **obligatorisk kurs eller kursmoment, som fokuserar på metodikkunskap** om hur socialt arbetet bör bedrivas för att förebygga hedersproblematik och för att handla rätt i enskilda ärenden?

Ja Nej Om sådan kurs/kursmoment finns, vänligen säg något om innehåll och kurslitteratur

SVAR:**JA**

Halmstad
Stockholm
Uppsala

TOTALT 3 av 10 har obligatorisk kurs/kursmoment med fokus på metodikkunskap i arbetet mot

NEJ har inte obligatorisk kurs/kursmoment

Ersta Sköndal
Gävle
Göteborg
Linköping
Mälardalen
Umeå
Örebro

INTE SVAR

Ingen

Information om innehåll

Stockholm

Information om litteratur

Stockholm

Fråga 4

Finns det någon **fristående kurs som fokuserar på teoretisk kunskap** om det hedersrelaterade våldets och förtryckets mekanismer, orsaker och uttryckssätt?

Ja Nej

Om sådan kurs/kursmoment finns, vänligen säg något om innehåll och kurslitteratur:

SVAR:**JA**

Mälardalen

Umeå

TOTALT 2

som uppger att de har **fristående kurs med fokus HRV-teori**

NEJ

Ersta/Sköndal

Gävle

Göteborg

Halmstad

Linköping

Uppsala

Örebro

INTE SVAR

Stockholm

(**obs har obligatorisk kurs**)

Information om innehåll

Mälardalen

Information om litteratur

Mälardalen

Umeå

Fråga 5

Finns det någon **fristående kurs eller kursmoment, som helt fokuserar på metodikkunskap** om hur socialt arbetet bör bedrivas för att förebygga hedersproblematik och för att handla rätt i enskilda ärenden?

Ja Nej

Om sådan kurs/kursmoment finns, vänligen säg något om innehåll och kurslitteratur

SVAR:**TOTALT 0**

Ingen anser sig ha fristående kurs eller kursmoment med fokus på metodikkunskap i arbetet mot HRV. Obs de som har obligatorisk kurs eller fristående kurs kan behandla metodikfrågorna i det sammanhanget)

NEJ

Ersta/Sköndal

Gävle

Göteborg

Halmstad

Linköping

Mälardalen

Sthlm

Umeå

Uppsala

Örebro

INTE SVAR

Ingen

Fråga 6

Vilken kurslitteratur anser ni behandlar olika aspekter av hedersproblematiken inom grundutbildningen?

Ange titel och författare , tack

All kurslitteratur inom grundutbildningen som enligt svarande universitet och högskolor anses behandla hedersproblematik på något sätt

Ersta/Sköndal

Ej uppgivit någon litteratur

Gävle

Ej uppgivet någon kurslitteratur

Göteborg

OBS (Kurslitteratur IMH hittat efter sökning i kursplaner etc (Se särskild information om Göteborg på sid 24-26)

Termin 4

SQ4241 Barn, ungdom och familj Litt: Johansson, Ing-Marie (2012). Betydelsen av kunskap och tillit i socialt arbete med barn och familjer med migrationsbakgrund: Institutionen för socialt arbete.

SQ4242 Familj och migration, 10,0 hp. Litt: Carbin, Maria (2010): Mellan tystnad och tal: flickor och hedersvåld i svensk offentlig politik. Stockholm: Statsvetenskapliga institutionen, Stockholms universitet. 198 s. Delir, Melissa (2009): Vilsen längtan hem: [en sann berättelse om hedersrelaterad maktutövning]. Borås: Recito. 107 s

Termin7

Stärkt skydd mot tvångsäktenskap och barnäktenskap samt tillträde till Europarådets konvention om våld mot kvinnor. (2014) Stockholm: Justitiedepartementet. Prop. 2013/ 14:208. 200 s

Halmstad

Schlytter och Rexvids kapitel i Genus i socialt arbete.

Linköping

Inga uppgifter om litteratur lämnad

Mälardalen**I termin 1**

Litteraturen är:

Darvishpour, M. (2008). Köns- och generationskonflikter inom Invandrade familjer: utifrån ett intersektionellt perspektiv. I: M. Darvishpour & C. Westin (red.). Migration och etnicitet: perspektiv på ett mångkulturellt Sverige. Lund: Studentlitteraturkapitel.

Wikström, Hanna (2012). Familj och postkoloniala reflektioner. I: M. Bäck-Wiklund & Thomas Johansson (Red). Nätverksfamiljen. Stockholm: Natur & Kultur.

I termin 5

Darvishpour, M. (2008). Köns- och generationskonflikter inom Invandrade familjer: utifrån ett intersektionellt perspektiv. I: M. Darvishpour & C. Westin (red.). Migration och etnicitet: perspektiv på ett mångkulturellt Sverige. Lund: Studentlitteraturkapitel.

Heimer, G. & Sandberg, D. (2008). Våldsutsatta kvinnor: samhällets ansvar.

Wikström, H. (2012). Familj, heder och svenskhet. I: M. Herz (red.). Kritiskt socialt arbete. Malmö: Liber.

I fristående kurs

Litteraturen är: Darvishpour, M. (2004). Invandrarkvinnor som bryter mönstret, Hur maktförskjutningen inom iranska familjer i Sverige påverkar relationen. Malmö: Liber, 204 s.

Darvishpour & Mehrdad & Lahdenperä, Pirjo; Lorentz, Hans (2010): Hedersrelaterad problematik i skolan– en kunskaps- och forskningsöversikt. SOU:84. Fritzes. 84 s.

Eldén, Å. (2003). Heder på liv och död: Våldsamma berättelser om rykten, oskuld och heder, Sociologiska intuitionen, Uppsala universitet.

Hansson, M. (2010). Perspektiv på Manlighet och Heder. Stockholm, Gothia förlag, 157 s.

Heimer, G., Sandberg, D. (2008). Våldsutsatta kvinnor: samhällets ansvar. Lund: Studentlitteratur, 332s

Schlytter, A. (2004). Rätten att själv få välja: arrangerade äktenskap, kön och socialt arbete. Lund: Studentlitteratur. 137 s.

Nationellt Centrum för kvinnofrid. (2010). Hedersrelaterat våld och förtryck - En kunskaps och

forskningsöversikt. Uppsala Universitet, 60 s.

Stockholm

Obligatorisk delkurs termin 4:

Litteratur:

Bauböck, R., Heller, A. & Zolberg, A. (red) (2006) *The Challenge of diversity: integration and pluralism in societies of immigration*. Aldershot: Avebury.

Björktomta, S-B. (2012). *Om patriarkat, motstånd och uppbrott : tjejjers rörelser i sociala rum*. Diss. Dep. of Social Work. Gothenburg University. Malmö: Égalité.

Eastmond, M. & Åkesson, L. (red.)(2007). *Globala familjer : transnationell migration och släktskap*. Hedemora: Gidlunds.

Hussen, I. & Schlytter, A. (2014). *Våga stå kvar*. Länsstyrelsen Östergötland.

Schlytter, A. (2004) *Rätten att själv få välja: arrangerade äktenskap, kön och socialt arbete*. Lund: Studentlitteratur.

Schlytter, A. & Rexvid, D. (2014). *Pojkars villkor i hederskontexten : LVU's blinda fläck i Barnrätt* antologi, red. Cederborg & Warnling-Nerep.

Umeå

Fristående kurs:

Kurslitteratur:

Maria Carbin (2010) *Mellan tystnad och tal : flickor och hedersvåld i svensk offentlig politik*, Stockholms universitet. Statsvetenskapliga institutionen.

Joshua Cohen , Ulrika Jakobsson , Susan Moller Okin , Azizah Y. al-Hibri *Mångkulturalism - kvinnor i kläm?*.

Schlytter Astrid (2004), *Rätten att själv få välja*. Studentlitteratur: Lund

Uppsala

Litteratur: Bengtsson Mattias, Berglund Tomas, Oskarson Maria. *En fråga om klass, levnadsförhållanden, livsstil, politik*. 1. uppl.: Malmö: Liber, 2010.

- Giddens. *Sociologi*. Se ovan.

Litteratur: Eliasson Mona, Ellgrim Barbro. *Mäns våld mot kvinnor i nära relationer : enkunskapsöversikt* Stockholm: Sveriges kommuner och landsting, cop. 2006.

- Gottzén Lucas *Hjältar och monster: Samhällsvetenskapliga perspektiv på män och våld*. Ungdomsstyrelsen, 2013.
- *Andra män : maskulinitet, normskapande och jämställdhet*. 1. uppl.: Malmö: Gleerups, 2012.
- Hilde Mats *Avvikande beteende : en sociologisk introduktion*. Lund: Studentlitteratur, 1996.
- Loseke Donileen R. *Thinking about social problems : an introduction to constructionist perspectives*. 2. ed.: New York: Aldine de Gruyter, 2003.
- Mattsson Tina *Intersektionalitet i socialt arbete : teori, reflektion och praxis* 1. uppl.: Malmö: Gleerup, 2010
- Foucault Michel Bjurström C. G. *Övervakning och straff : fängelsets födelse 4., översedda uppl.*: Lund: Arkiv, 2003

Örebro

Inga uppgifter om kurslitteratur har angetts

Fråga 7

Beskriv kort hur socialarbetet med olika aspekter av hedersproblematiken behandlas under **mastersutbildningen**

Har mastersutbildning

Ersta/Sköndal

Göteborg

Mälardalen

Stockholm

Umeå

Har inte mastersutbildning

Gävle

Halmstad

Inte svarat på frågan

Uppsala

Örebro

Linköping

Fortsättning på svaren till fråga 7

Om hur hedersproblematiken behandlas där denna tas upp i kurser **hos dem som har mastersutbildningar**

Ersta/Sköndal

Ingen särskild inriktning på hrv problematik i någon kurs

Göteborg

Inom ramen för mastersutbildningen: ”Barn och familj” (Se om Göteborgs svar sid 24-26)

Mälardalen

Det finns en fristående kurs på avancerad nivå som planeras ingå i den kommande mastern (antagning h15), kursen heter ”*Mångkulturellt socialt arbete 7,5 hp*”. I kursen behandlas olika utmaningar som det sociala arbetet ställs inför i ett mångkulturellt samhälle. I det sammanhanget ligger en betoning på ”invandrade familjer” och hedersproblematiken. I följande litteratur behandlas både kulturella perspektiv, genus perspektiv, postkoloniala och intersektionellt perspektivet på heder:

Allwood, C. M. & Johnsson, P. (Red.) (2009). *Mänskliga möten över gränser: - vård och social omsorg i det mångkulturella samhället*. Malmö: Liber. (valda kapitel cirka 200 s).

Darvishpour, M. & Westin, C. (2008) (red.) *Migration och etnicitet: perspektiv på ett mångkulturellt Sverige*. Lund: Studentlitteratur. (Valda kapitel cirka 200 s)

Okin, S. M. (1999). Is multiculturalism bad for women. Princeton University Press (valda kap c:a 100 s)

Wikström, H. (2009). *Etnicitet*. Malmö:Liber . (128 s)

Stockholm

”Hedersrelaterat våld, ungdomar och socialt arbete. Ett antirasistiskt och feministiskt perspektiv 7.5hp”
 ”Med utgångspunkt från FN:s ställningstaganden mot våld ”i hederns namn” diskuteras svenska, nordiska och internationella teoretiska ansatser kring begreppet hedersrelaterat våld. Du ges möjlighet att analysera och rekonstruera ungdomars villkor och livssituation i vad som kan tolkas vara ett

hederskulturellt sammanhang. Därtill problematiseras socialt arbete med hedersvåldsutsatta ungdomar.

Kursen behandlar

- * centrala begrepp samt teorier med feministiska och anti-rasistiska perspektiv,
- * hederskulturella yttringar i ett globalt perspektiv, FN:s dokumentation om förekomst, forskning som berör förekomst och utbredning, samt FN:s ställningstaganden mot brott i hederns namn,
- * diskurser i Sverige och Norden kring hederskulturella yttringar och våld i hederns namn,
- * tolkningar av flickors och pojkars beteenden, livssituationer och villkor utifrån teorier om hederskulturers värdegrund och logik,
- * perspektiv som möjliggör igenkänning av hederskulturella sammanhang, samt problematisering av dessa perspektiv utifrån alternativa tolkningar,
- * förhållandet mellan samhällsvärderingar, inomprofessionella normer och personliga erfarenheter,
- * problematisering av det sociala arbetet i mötet med flickor och pojkar som kan tolkas ha en hederskulturell problematik.

Litteratur:

- Davidian, T., m.fl. (2012) Trippelt utsatt: om hedersrelaterat förtryck och våld bland ungdomar med intellektuell funktionsnedsättning. TRIS, Tjejers rätt i samhället.
- Delaney, Carol (1987). Seeds of honour. Fields of shame.
- I Gilmore, David D. (ed.) Honour and shame and the unity of the Mediterranean. DC: American Anthropology Association Special Publication. Vol 22 pp. 35-48 (kapitel, 14 s.)
- Friscolanti, M. (2012). The Shafi Honour Killing Trial. Maclean's ebook edition. Sidan 2/3
- Hussen, I. & Schlytter, A. (2014) Våga stå kvar! Erfarenheter från en mindre kommun. Länsstyrelsen: Östergötland.
- Kandioly, D. (1988). Bargaining with patriarchy. *Gender and Society* 2 (3) : 274-290.
- Länsstyrelsen Östergötland (2011). Våga göra skillnad: en vägledning för skydd, stöd och rehabilitering av unga som utsatts för hedersrelaterat våld ... Linköping: Länsstyrelsen Östergötland.
- Marnissi, F. (1982). Virginity and patriarchy. *Women's Studies International Forum*, vol 5, no. 2, pp 183-191.
- Schlytter, A. (2004). Rätten att själv få välja. Arrangerade äktenskap, kön och socialt arbete. Lund: Studentlitteratur. (130 s.)
- Schlytter, A. (2009). Oskuld och heder. (valda delar) Stockholm: Stockholms stad.
- Schlytter, A. & Rexvid, D. (2014). Pojkars villkor i hederskontexten: LVU's blinda fläck. I Barnrätt, Cederborg & Warnling-Nerep (red). Stockholm: Norstedts juridik
- Suad, J. (1994) Brother sister relationship. *American Ethnologist* 21 (1):50-73
- Ungdomsstyrelsen (2012). Äkta makar. Stockholm: Ungd
- Tillkommer: Rättsliga dokument, rapporter, aktuella bl.a. internationellt publicerade artiklar i vetenskapliga tidskrifter samt informationssökning enligt lärares anvisningar

Umeå

Hänvisar till svaret på fråga 1 där det står:

”På termin 7 finns en valbar fördjupningskurs på avancerad nivå, 15 hp som heter *Integration, etnicitet och interkulturella relationer* (IEIR). I denna kurs behandlas hedersproblematik genom litteratur och tillämpande seminarier”

Redovisning av alla svar i sin helhet till varje fråga

(OBS då svar varit oklart har IMH gjort tolkning. Om så skett så framgår detta.)

Fråga 1

Hur behandlas hedersrelaterat våld och förtryck på grundnivån inom ramen för de olika momenten enligt kursplanerna för:

Termin 1,

Termin 2,

Termin 3,

Termin 4,

Termin 5,

Termin 6 eller termin 7 ?

Oavkortade svar från socionomutbildningar inom några universitet o högskolor

Ersta Sköndal

Något på termin 3 under juridik och utredningskurserna, men bara övergripande

Gävle

Begreppet ”hedersproblematik” nämns inte i någon kursplan, däremot kan det ingå i undervisning.

Göteborgs se särskild information sid 24-26

IMH: Utifrån särskild info troligen: Termin 4 och 7

Halmstad

Termin 4

Linköping..... se särskild information sid 27

I svarsbrev står: ”Frågor om hedersproblematik, hedersrelaterat våld och förtryck är viktiga för en blivande socionom. Kursernas lärandemål lyfter dock inte fram hedersproblematik specifikt utan området hanteras integrerat i olika kurser och moment. ”

Mälardalen

I termin 1 under andra kursen som heter ”Välfärdsstaten, människan och samhället” (15 p) finns det ett föreläsningstillfälle som behandlar ”invandrarflickors” utsatthet och Hedersproblematiken utifrån ett intersektionellt och postkolonialt perspektiv

Litteraturen är:

Darvishpour, M. (2008). Köns- och generationskonflikter inom Invandrade familjer: utifrån ett intersektionellt perspektiv. I: M. Darvishpour & C. Westin (red.). Migration och etnicitet: perspektiv på ett mångkulturellt Sverige. Lund: Studentlitteraturkapitel.

Wikström, Hanna (2012). Familj och postkoloniala reflektioner. I: M. Bäck-Wiklund & Thomas Johansson (Red). Nätverksfamiljen. Stockholm: Natur & Kultur.

I termin 5 i kursen ”Social utsatthet och ohälsa” (15 p) finns flera tillfällen som behandlar temat heder utifrån ett kritiskt perspektiv på begreppet ”invandrarfamiljer” som problematiska familjer.

Litteraturen är:

Darvishpour, M. (2008). Köns- och generationskonflikter inom Invandrade familjer: utifrån ett intersektionellt perspektiv. I: M. Darvishpour & C. Westin (red.). Migration och etnicitet: perspektiv på ett mångkulturellt Sverige. Lund: Studentlitteraturkapitel.

Heimer, G. & Sandberg, D. (2008). Våldsutsatta kvinnor: samhällets ansvar.

Wikström, H. (2012). Familj, heder och svenskhet. I: M. Herz (red.). Kritiskt socialt arbete. Malmö: Liber.

Stockholm

Termin 4 - se mer svar fråga 3

Umeå

På termin 7 finns en valbar fördjupningskurs på avancerad nivå, 15 hp som heter Integration, etnicitet och interkulturella relationer (IEIR). I denna kurs behandlas hedersproblematik genom litteratur och tillämpande seminarier

Uppsala

Ämnet behandlas alltid under kriminologiföreläsningen på Sociala Villkor och sociala problem I och II, (kursen byggd på Giddens) i termin 1 och i termin 2. Ämnet behandlas utifrån sociologiska perspektiv på förhållandet samhälle-grupp-individ och studenter arbetar med dessa perspektiv på alla tre nivåer ex. med att identifiera sociala problem och insatser på individ-, grupp- och samhällsnivå utifrån frågeställningar om klass, levnadsförhållanden, livsstil och politik.

Under termin 3, gör vissa studenter varje år sin verksamhetsförlagda praktiska utbildning inom socionomprogrammet hos TRIS, (Tjejs rätt i samhället). Studenterna ägnar hela sin utbildning 28 hp åt den problematiken. Under termin 6 behandlas ämnet inom studenternas självständiga arbeten inom ramen för kandidatexamen (c-uppsats). Exempel på fördjupningar i ämnet: Sexuellt våld mot kvinnor och samtyckeslagstiftningen; Utsatta för våld i nära relationer, något annat än hedersrelaterat våld; Ett genusperspektiv på konstruktionen av sexualitet i

Asyldomar; Hur konstrueras offerskapet i människohandelsdomar för sexuella ändamål i fall då offret har en relation till förövaren? - En diskursanalys av svenska människohandelsdomar.

Örebro

På Socionomprogrammets termin 3, kursen Juridik i socialt arbete, utgör detta en del inom ramen för momentet våld i familjer. Studenterna skriver ett fördjupningsarbete/PM om bl.a. detta tema som seminariebehandlas vilket innebär att övriga studerande genomför en kritisk granskning av detta.

- På termin 4, kursen Människans utveckling och förändring, pågår en planering för att ta upp detta tema specifikt inom ramen för momentet, barn, ungdomar och familjer. Under kursen tillägnar sig studenter generella teoretiska kunskaper om interaktions- och kommunikationsprocesser inom familj- och omgivande nätverk.

Fråga 2

Finns det någon **obligatorisk kurs eller kursmoment, som fokuserar på teoretisk kunskap om det heders relaterade våldets och förtryckets mekanismer, orsaker och uttryckssätt?**

Ja Nej

Om sådan kurs/kursmomentfinns, vänligen säg något om innehåll och kurslitteratur

Ersta Sköndal

Nej

Gävle

Nej

Göteborgse särskild information sid 24-26 IMH:s slutsats av särskild info är:

Nej

Halmstad

Frågan ej besvarad

Linköpings Universitet

IMH:s slutsats av svarsbrev (sid 27) är:

Nej

Mälardalen

Termin 1 och 5 presenteras olika perspektiv - och framförallt intersektionella perspektivet - på heders problematiken, Litteraturen är ovan.

Stockholm

Ja

se om innehåll och kurslitteratur etc i svar fråga 3

Umeå

Nej inte obligatorisk eftersom den kurs som anges i svar på fråga 1 är en valbar kurs. (ca 40 studenter läser den varje termin)

Uppsala

Ja

Litteratur: Bengtsson Mattias, Berglund Tomas, Oskarson Maria. En fråga om klass, levnadsförhållanden, livsstil, politik.1. uppl.: Malmö: Liber, 2010. -Giddens. Sociologi. Se ovan.

Örebro

• Se svar fråga 1.

• Återkommande under utbildningen behandlas frågor om makt och om överordning/underordning, individualism/kollektivism samt om mänskliga rättigheter integrerade i olika moment.

På termin 6, kursen Teorier och metoder i socialt arbete, behandlas bl.a. olika sociologiska perspektiv på temana globalisering och mångkulturalism i ett samhällsligt perspektiv

• Ett antal studenter väljer att skriva sitt examensarbete, kand. uppsats inom ramen för temat hedersrelaterat våld och förtryck. Möjlighet finns även för studenterna att fördjupa sig inom detta område i sitt avslutande examensarbete på termin 7 där de ska genomföra en framtidsanalys gällande "det sociala arbetets utmaning idag och i framtiden".

Fråga 3

Finns det någon obligatorisk kurs eller kursmoment, som fokuserar på metodikunskap om hur socialt arbetet bör bedrivas för att förebygga hedersproblematik och för att handla rätt i enskilda ärenden?

O Ja O Nej

Om sådan kurs/kursmoment finns, vänligen säg något om innehåll och kurslitteratur

Ersta Sköndal

Nej Men det ges en uppdragsutbildningskurs för yrkesverksamma socialarbetare som fokuserar problematiken.

Gävle

Nej

Göteborg se särskild information 24-26 IMH:s slutsats av särskild info är:

Nej

Halmstad

Ja

Linköping

IMH:s slutsats av svarsbrev (sid 27) är:

Nej

Mälardalen

Nej, det finns inte ngt särskilt fokus på detta.

Stockholm

Ja

Svar fråga 2 och 3. Vi har en obligatorisk delkurs kurs på termin 4 som heter

Migration och Integration som har följande innehåll:

Migrationsprocesser och villkor för immigration och integration.

Kultur-, etnicitets-, klass- och identitetsbegreppets teoretiska innebörder och tillämpning på det svenska samhället.

Diskriminering, rasism och samhällets maktstrukturer.

Olika sociala gruppers uppfattningar om barn och familj, könsrelationer och sexualitet och dess relevans för socialt arbete.

Olika teoretiska synsätt rörande förhållandet mellan individ och kollektiv i ett rättighetsperspektiv.

Litteratur:

Bauböck, R., Heller, A. & Zolberg, A. (red) (2006) The Challenge of diversity: integration and pluralism in societies of immigration. Aldershot: Avebury.

Björktomta, S-B. (2012). Om patriarkat, motstånd och uppbrott : tjejjers rörelser i sociala rum. Diss. Dep. of Social Work. Gothenburg Univesity. Malmö: Égalité.

Eastmond, M. & Åkesson, L. (red.)(2007). Globala familjer : transnationell migration och släktskap.

Hedemora: Gidlunds.

Hussen, I. & Schlytter, A. (2014). Våga stå kvar. Länsstyrelsen Östergötland.

Schlytter, A. (2004) Rätten att själv få välja: arrangerade äktenskap, kön och socialt arbete. Lund:

Studentlitteratur.

Schlytter, A. & Rexvid, D. (2014). Pojkars villkor i hederskontexten : LVU's blinda fläck i Barnrätt antologi, red. Cederborg & Warnling-Nerep.

Umeå

Nej – se ovan

Uppsala

Ja

Förebyggande socialt arbete utifrån olika facetter finns som ett genomgående tema i hela utbildningen, men vi undervisar inte någonting utifrån vad som är rätt eller fel. Det är inte en ansats som vi tillämpar.

Örebro

I kursen Juridik i socialt arbete, momentet Professionell handläggning och dokumentation behandlas juridiska och etiska frågeställningar.

Fråga 4

Finns det någon fristående kurs som fokuserar på teoretisk kunskap om det hedersrelaterade våldets och förtryckets mekanismer, orsaker och uttryckssätt?

O Ja O Nej

Om sådan kurs/kursmoment finns, vänligen säg något om innehåll och kurslitteratur

Ersta Sköndal

Nej Men det ges en uppdragsutbildningskurs för yrkesverksamma socialarbetare som fokuserar problematiken.

Gävle

Nej

Göteborg Se särskild information sid 24-26 IMH:s slutsats av särskild info är:

Nej

Halmstad

Nej

LinköpingsSe svarsbrev IMH:s slutsats av svarsbrev (sid 27) är:

Nej

Mälardalens Högskola

Ja..... I fristående kursen som heter ”kvinnomisshandel, familjekonflikter och hedersproblematiken (7.5 hp)” behandlas olika teoretiska perspektiv på heder, nämligen könsmaktsperspektiv, kulturbetingade perspektiv och intersektionellt perspektiv och även vissa specifika områden såsom arrangerade äktenskap, mordet på Fadime, skolornas bemötande av hedersproblematiken, olika handlingsplaner etc.

Litteraturen är:

Darvishpour, M. (2004). Invandrarkvinnor som bryter mönstret, Hur maktförskjutningen inom iranska familjer i Sverige påverkar relationen. Malmö: Liber, 204 s.

Darvishpour & Mehrdad & Lahdenperä, Pirjo; Lorentz, Hans (2010): Hedersrelaterad problematik i skolan– en kunskaps- och forskningsöversikt. SOU:84. Fritzes. 84 s.

Eldén, Å. (2003). Heder på liv och död: Våldsamma berättelser om rykten, oskuld och heder, Sociologiska intuitionen, Uppsala universitet.

Hansson, M. (2010). Perspektiv på Manlighet och Heder. Stockholm, Gothia förlag, 157 s.

Heimer, G., Sandberg, D. (2008). Våldsutsatta kvinnor: samhällets ansvar.Lund:Studentlitteratur, 332 s.

Schlytter, A. (2004). Rätten att själv få välja: arrangerade äktenskap, kön och socialt arbete. Lund: Studentlitteratur. 137 s.

Nationellt Centrum för kvinnofrid. (2010). Hedersrelaterat våld och förtryck - En kunskaps och forskningsöversikt. Uppsala Universitet, 60 s.

Stockholms

Frågan ej besvarad eftersom det finns en obligatorisk kurs

Umeå

Ja..... Se svar på fråga 1

Kurslitteratur:

Maria Carbin (2010) Mellan tystnad och tal :flickor och hedersvåld i svensk offentlig politik, Stockholms universitet. Statsvetenskapliga institutionen.

Joshua Cohen , Ulrika Jakobsson , Susan Moller Okin , Azizah Y. al-Hibri Mångkulturalism - kvinnor i kläm?.

Schlytter Astrid (2004), Rätten att själv få välja. Studentlitteratur: Lund.

Uppsala

Nej Inte specifikt det hedersrelaterade våldets förtryckande mekanismer, dock undervisas om förtryckande mekanismer, orsaker och uttryckssätt, ex. mäns våld mot kvinnor. . Studenterna tränas att kritiskt reflektera över problem relaterat till mångfald och ojämlikhet på grupp- och samhällsnivå och att relatera detta till att identifiera behov av insatser på individ- och gruppnivå. Studenterna ska kunna ”redogöra för och reflektera över sociologiska frågeställningar utifrån det sociala arbetets praktikområden”, ”tillämpa sociologiska teorier på sociala problem och avvikelse i analyser på individ-, grupp- och samhällsnivå” och ”reflektera över hur sociala kategoriseringar som genus, klass, ålder och etnicitet påverkar det sociala arbetets problemformuleringar.

Litteratur: Eliasson Mona, Ellgrim Barbro. Mäns våld mot kvinnor i nära relationer : en kunskapsöversikt Stockholm: Sveriges kommuner och landsting, cop. 2006.

- Gottzén Lucas Hjältar och monster: Samhällsvetenskapliga perspektiv på män och våld. Ungdomsstyrelsen, 2013.

- Andra män : maskulinitet, normskapande och jämställdhet. 1. uppl.: Malmö: Gleerups, 2012.

- Hilte Mats Avvikande beteende : en sociologisk introduktion. Lund: Studentlitteratur, 1996.

- Loseke Donileen R. Thinking about social problems : an introduction to constructionist

perspectives. 2. ed.: New York: Aldine de Gruyter, 2003.

- Mattsson Tina Intersektionalitet i socialt arbete : teori, reflektion och praxis 1. uppl.: Malmö: Gleerup, 2010
- Foucault Michel Bjurström C. G. Övervakning och straff : fängelsets födelse 4., översedda uppl.: Lund: Arkiv, 2003

Örebro

Nej

Fråga 5

Finns det någon **fristående kurs eller kursmoment, som helt fokuserar på metodikkunskap om hur socialt arbetet bör bedrivas för att förebygga hedersproblem-atik och för att handla rätt i enskilda ärenden?**

O Ja O Nej

Om sådan kurs/kursmoment finns, vänligen säg något om innehåll och kurslitteratur

Ersta Sköndal

Nej

Men det ges en uppdragsutbildningskurs för yrkesverksamma socialarbetare som fokuserar problematiken. (måste be er ställa frågan om litteratur till vår uppdragsutbildning),

Gävle

Nej

Göteborgse särskild infosid 24-26. IMH:s slutsats av särskild info är:

Nej

Halmstad

Nej

Linköping..... se särskilt svarsbrev sed 35 IMH:s slutsats av svarsbrev sid 27 är:

Nej

Mälardalens

Nej...det finns inte ngt särskilt fokus på detta.

Stockholm

Nej

Umeå

Nej

Uppsala

Nej

Örebro

Nej

Fråga 6

Vilken kurslitteratur anser ni behandlar olika aspekter av hedersproblematiken inom grundutbildningen?

Ange titel och författare ,tack

Ersta Sköndal

På grundnivå används ingen specifik litteratur i kurserna. Däremot skriver ibland studenterna uppsatser på termin 4 och 6 och söker då egen litteratur.

Gävle

Ej besvarat frågan

Göteborg se särskild information sid 24-26

Halmstad

Schlytter och Rexvids kapitel i Genus i socialt arbete.

Mälardalen

Darvishpour, M. (2008). Kön- och generationskonflikter inom Invandrade familjer: utifrån ett intersektionellt perspektiv.

I: M. Darvishpour & C. Westin (red.). Migration och etnicitet: perspektiv på ett mångkulturellt Sverige. Lund: Studentlitteraturkapitel.

Darvishpour & Mehrdad & Lahdenperä, Pirjo; Lorentz, Hans (2010): Hedersrelaterad problematik i skolan– en kunskaps- och forskningsöversikt. SOU:84. Fritzes. 84 s.

Hansson, M. (2010). Perspektiv på Manlighet och Heder. Stockholm, Gothia förlag, 157 s.

Stockholm

Se svar till frågorna 2 och 3

Umeå

Se svar ovan på fråga 4.

Uppsala

Se ovan. F.ö har jag inte möjlighet till att här göra litteraturgranskningar över litteratur som behandlar hedersproblematiken ur olika aspekter i grundutbildning.

Örebro

Ej besvarat frågan dvs uppgifter om kurslitteratur som anses behandla hedersproblematiken saknas

Fråga 7

Beskriv kort hur socialarbetet med olika aspekter av hedersproblematiken behandlas **under mastersutbildningen**

Ersta Sköndal

Vår inriktning på magister och mastersnivå är civilsamhälle/verksamhetsutveckling, alltså mer strukturinriktat. Om en student väljer/vill skriva om hedersrelaterat våld så gör dom det, men vi har ingen specifik litteratur som tar upp det.

Gävle

Vi har ingen masterutbildning i socialt arbete vid Högskolan i Gävle

Göteborg se särskild information sid 24-26

Halmstad

Vi har ingen masterutbildning

Linköping

Frågan ej besvarad se särskilt svar sid 27

Mälardalen

Det finns en fristående kurs på avancerad nivå som planeras ingå i den kommande mastern (antagning h15), kursen heter "*Mångkulturellt socialt arbete 7,5 hp*". I kursen behandlas olika utmaningar som det sociala arbetet ställs inför i ett mångkulturellt samhälle. I det sammanhanget ligger en betoning på "invandrade familjer" och hedersproblematiken.

I följande litteratur behandlas både kulturella perspektiv, genus perspektiv, postkoloniala och intersektionellt perspektivet på heder:

Allwood, C. M. & Johnsson, P. (Red.) (2009). *Mänskliga möten över gränser: - vård och social omsorg i det mångkulturella samhället*. Malmö: Liber. (valda kapitel cirka 200 s).

Darvishpour, M. & Westin, C. (2008) (red.) *Migration och etnicitet: perspektiv på ett mångkulturellt Sverige*. Lund: Studentlitteratur. (Valda kapitel cirka 200 s)

Okin, S. M. (1999). Is multiculturalism bad for women. *Princeton University Press* (valda kap c:a 100 s)

Wikström, H. (2009). *Etnicitet*. Malmö:Liber . (128 s).

Stockholm

Vi har en kurs på avancerad nivå:

"*Hedersrelaterat våld, ungdomar och socialt arbete. Ett antirasistiskt och feministiskt perspektiv* 7.5hp

"Med utgångspunkt från FN:s ställningstaganden mot våld "i hederns namn" diskuteras svenska, nordiska och internationella teoretiska ansatser kring begreppet hedersrelaterat våld. Du ges möjlighet att analysera och rekonstruera ungdomars villkor och livssituation i vad som kan tolkas vara ett hederskulturellt sammanhang. Därtill problematiseras socialt arbete med hedersvåldsutsatta ungdomar.

Kursen behandlar

- * centrala begrepp samt teorier med feministiska och anti-rasistiska perspektiv,
- * hederskulturella yttringar i ett globalt perspektiv, FN:s dokumentation om förekomst, forskning som berör förekomst och utbredning, samt FN:s ställningstaganden mot brott i hederns namn,
- * diskurser i Sverige och Norden kring hederskulturella yttringar och våld i hederns namn,
- * tolkningar av flickors och pojkers beteenden, livssituationer och villkor utifrån teorier om hederskulturers värdegrund och logik,

- * perspektiv som möjliggör igenkänning av hederskulturella sammanhang, samt problematisering av dessa perspektiv utifrån alternativa tolkningar,
- * förhållandet mellan samhällsvärderingar, inomprofessionella normer och personliga erfarenheter,
- * problematisering av det sociala arbetet i mötet med flickor och pojkar som kan tolkas ha en hederskulturell problematik.

Litteratur:

- Davidian, T., m.fl. (2012) Trippelt utsatt: om hedersrelaterat förtryck och våld bland ungdomar med intellektuell funktionsnedsättning. TRIS, Tjejers rätt i samhället.
- Delaney, Carol (1987). Seeds of honour. Fields of shame.
- I Gilmore, David D. (ed.) Honour and shame and the unity of the Mediterranean. DC: American Anthropology Association Special Publication. Vol 22 pp. 35-48 (kapitel, 14 s.)
- Friscolanti, M. (2012). The Shafi Honour Killing Trial. Maclean's ebook edition.
Sidan 2/3
- Hussen, I. & Schlytter, A. (2014) Våga stå kvar! Erfarenheter från en mindre kommun. Länsstyrelsen: Östergötland.
- Kandioly, D. (1988). Bargaining with patriarchy. Gender and Society 2 (3) : 274-290.
- Länsstyrelsen Östergötland (2011). Våga göra skillnad: en vägledning för skydd, stöd och rehabilitering av unga som utsatts för hedersrelaterat våld ...
Linköping: Länsstyrelsen Östergötland.
- Marnissi, F. (1982). Virginität och patriarkat. Women's Studies International Forum, vol 5, no. 2, pp 183-191.
- Schlytter, A. (2004). Rätten att själv få välja. Arrangerade äktenskap, kön och socialt arbete. Lund: Studentlitteratur. (130 s.)
- Schlytter, A. (2009). Oskuld och heder. (valda delar) Stockholm: Stockholms stad.
- Schlytter, A. & Rexvid, D. (2014). Pojkars villkor i hederskontexten: LVU's blinda fläck. I Barnrätt, Cederborg & Warnling-Nerep (red). Stockholm: Norstedts juridik
- Suad, J. (1994) Brother sister relationship. American Ethnologist 21 (1):50-73
- Ungdomsstyrelsen (2012). Äkta makar. Stockholm: Ungdomsstyrelsen.
- Tillkommer: Rättsliga dokument, rapporter, aktuella bl.a. internationellt publicerade artiklar i vetenskapliga tidskrifter samt informationssökning enligt lärares anvisningar

Umeå

När det gäller avancerad nivå, se ovan svar på fråga 1.

Uppsala

Frågan ej besvarad

Örebro

Ej besvarat frågan

Göteborgs och Linköpings universitet har inte besvarat enkäten men svarat på annat sätt

Göteborg

IMH har fått följande svar från Institution för socialt arbete vid Göteborgs Universitet:

” Hej, vi får en mängd liknande frågor rörande sk hedersproblematik och en stort antal andra oerhört relevanta områden för socialt arbete. Utbildningen av socionomer regleras av examensmål fastställda av regeringen. Dessa återfinns i Högskoleförordningen. Där ser du/ni vilka områden alla socionomutbildningar har att behandla. Kursplaner och litteraturlistor för samtliga kurser, på alla nivåer (och för alla lärosäten) återfinns på respektive hemsida. Ta gärna del av dessa! ”

Mot bakgrund av Göteborgs undvikande svar har IMH efter förmåga ”tagit del” av kursplaner och litteraturlistor. Resultatet av detta, med reservation för att något kunnat missas, presenteras här såsom kommentarer av IMH. Av dessa framgår att Göteborgs Universitet bara ägnar viss uppmärksamhet till hedersproblematiken inom ramen för annat under termin 4 och termin 7. Genomgången visar också, att i Göteborg tar studenterna inte del av den litteratur som används på de universitet som behandlar hedersproblematiken mer ingående som t.ex. vid Stockholms universitet.

Här följer IMH:s genomgång

Grundutbildningen inom socionomprogrammet , Göteborgs Universitet:

Termin 1 SQ4111, Socialt arbete, 30 hp

IMH: Inget kursmoment, ingen litteratur som fokuserar på hedersrelaterat våld och förtryck eller arbetet med hedersproblematik i någon av de tre delkurserna

Termin 2 SQ4121 Människans livslopp – utveckling och samspel, 15 högskolepoäng

IMH: Inget kursmoment, ingen litteratur som fokuserar på hedersrelaterat våld och förtryck eller arbetet med hedersproblematik under detta ämnesområde

SQ4122 Juridik för det sociala arbetet, 15 hp

IMH: Inget kursmoment, ingen litteratur som fokuserar på hedersrelaterat våld och förtryck eller arbetet med hedersproblematik under detta ämnesområde

Termin 3

SQ4131 Det sociala arbetets teorier, metoder och etik, 15 hp

IMH: Inget kursmoment, ingen litteratur som fokuserar på hedersrelaterat våld och förtryck eller arbetet med hedersproblematik under detta ämnesområde

SQ4332 Vetenskapsteori och vetenskaplig metod, del 1, 7,5 hp

IMH: Inget kursmoment, ingen litteratur som fokuserar på hedersrelaterat våld och förtryck eller arbetet med hedersproblematik under detta ämnesområde

SQ4133 Fältanknutet vetenskapligt arbete, 7,5 hp

IMH: Ingen särskild litteratur till detta kursmoment

Termin 4 (kurserna på termin 4 går även att söka som fristående kurs)

SQ4241 Barn, ungdom och familj, 10,0 hp

IMH: Här kan eventuellt finnas kursmoment som fokuserar på hedersrelaterat våld och förtryck. Litteratur som bör beröra ämnet är: Johansson, Ing-Marie (2012). Betydelsen av kunskap och tillit i socialt arbete med barn och familjer med migrationsbakgrund: Institutionen för socialt arbete. Hämtas på GUL.

SQ4242 Familj och migration, 10,0 hp

IMH: Här bör rimligen finnas kursmoment som fokuserar på hedersrelaterat våld och förtryck eftersom följande litteratur som berör hedersproblematiken finns med:

- Carbin, Maria (2010): Mellan tystnad och tal: flickor och hedersvåld i svensk offentlig politik. Stockholm: Statsvetenskapliga institutionen, Stockholms universitet. 198 s.
- Delir, Melissa (2009): Vilsen längtan hem: [en sann berättelse om hedersrelaterad maktutövning]. Borås: Recito. 107 s

SQ4243 Föräldraskap, kön och sexualitet, 10,0 hp

IMH: Inget kursmoment, ingen litteratur som fokuserar på hedersrelaterat våld och förtryck eller arbetet med hedersproblematik under detta ämnesområde

SQ4244 Psykisk ohälsa, 10,0 hp

IMH Inget kursmoment, ingen litteratur som fokuserar på hedersrelaterat våld och förtryck eller arbetet med hedersproblematik under detta ämnesområde

SQ4245 Funktionshinder, 10,0 hp

Inget kursmoment, ingen litteratur som fokuserar på hedersrelaterat våld och förtryck eller arbetet med hedersproblematik under detta ämnesområde

SQ4246 Äldre och åldrande, 10,0 hp

Inget kursmoment, ingen litteratur som fokuserar på hedersrelaterat våld och förtryck eller arbetet med hedersproblematik under detta ämnesområde

SQ4247 Missbruk och beroende, 10,0 hp

Inget kursmoment, ingen litteratur som fokuserar på hedersrelaterat våld och förtryck eller arbetet med hedersproblematik under detta ämnesområde

SQ4248 Kriminalitet, 10,0 hp

Inget kursmoment, ingen litteratur som fokuserar på hedersrelaterat brottslighet eller arbetet med hedersproblematik under detta ämnesområde

SQ4249 Fattigdom, försörjning och boende, 10,0 hp

Inget kursmoment, ingen litteratur som fokuserar på hedersrelaterat våld och förtryck eller arbetet med hedersproblematik under detta ämnesområde

Termin 5

SQ4451 Verksamhetsförlagd utbildning (VFU), 30 hp

”Praktikperiod” utgör kursmomentet... IMH: Ingen särskild litteratur om hrv

Termin 6

SQ4361 Vetenskapsteori och vetenskaplig forskningsmetod II, 7,5 hp

IMH: Inget kursmoment, ingen litteratur som fokuserar på hedersrelaterat våld och förtryck eller arbetet med hedersproblematik under detta ämnesområde

SQ4562 Vetenskapligt arbete i socialt arbete, 15 hp

Uppsatsskrivande och litteratur mm i anknytning till valt ämne

SQ4263 Psykosociala perspektiv på hälsa/ohälsa, 7,5 hp

IMH: Inget kursmoment, ingen litteratur som fokuserar på hedersrelaterat våld och förtryck eller arbetet med hedersproblematik under detta ämnesområde

Termin 7

SQ5171, Socialt arbete på samhällsnivå, 5,0 högskolepoäng

IMH: Ingen litteratur som fokuserar på hedersrelaterat våld och förtryck eller arbetet med hedersproblematik under detta ämnesområde

SQ5172, Psykosocialt arbete, 25,0 högskolepoäng

IMH: Inget kursmoment, ingen litteratur som fokuserar på hedersrelaterat våld och förtryck eller arbetet med hedersproblematik under detta ämnesområde

SQ5173, Myndighetsutövning i socialt arbete - förutsättningar och konsekvenser, 25,0 högskolepoäng

IMH: Här finns rimligen något kursmoment som fokuserar på hedersrelaterat våld och förtryck eller arbetet med hedersproblematik under detta ämnesområde

Litteratur: Stärkt skydd mot tvångsäktenskap och barnäktenskap samt tillträde till Europarådets konvention om våld mot kvinnor. (2014) Stockholm: Justitiedepartementet. Prop. 2013/ 14:208. 200 s

SQ5174, Ledning och organisering av socialt arbete, 25,0 högskolepoäng

IMH: Inget kursmoment, ingen litteratur som fokuserar på hedersrelaterat våld och förtryck eller arbetet med hedersproblematik under detta ämnesområde

SQ5175, Socialpedagogik och social mobilisering, 25,0 högskolepoäng

IMH: Inget kursmoment, ingen litteratur som fokuserar på hedersrelaterat våld och förtryck eller arbetet med hedersproblematik under detta ämnesområde

Mastersprogrammet i socialt arbete vid Göteborgs Universitet

IMH: Ett profilområden i mastersutbildningen där rimligen även fokus också bör sättas på hedersrelaterat våld och förtryck och arbetet med detta samhällsproblem är:

”Barn och familj” som har följande olika avsnitt

SW2223 - Barn i utsatta livssituationer, 15 högskolepoäng

SW2210 - Familjebehandling i psykosocialt arbete, 15 högskolepoäng

SW2230 - Familj och föräldraskap, 15 högskolepoäng

SW2220 - Mäns våld mot kvinnor, 15 högskolepoäng

SW2211 - Socialisation, pedagogik och ungdomsteori, 15 högskolepoäng

Svar från Linköpings Universitet

” Hej, efter övervägande valde vi, Socionomprogrammet vid LiU, att avstå från att besvara den utskickade enkäten.

Vår bedömning är att vi har god kompetens på området med flera forskare, både på docent och lektorsnivå, som undervisar på programmet.

Vi har även nyligen rekryterat en ny professor till avdelningen, som forskar i migration och etnicitet.

Frågor om hedersproblematik, hedersrelaterat våld och förtryck är viktiga för en blivande socionom.

Kursernas lärandemål lyfter dock inte fram hedersproblematik specifikt utan området hanteras integrerat i olika kurser och moment. ”

Illustrationen på framsidan

”Det svåra valet” . Bildskapare: ”Lasse-kurator” Johansson

Detta är

Institutet Mot Hedersförtryck/IMH

Principiell grund

GRUND:

IMH är ett partipolitiskt och religiöst helt obundet institut som vilar på de principer som finns i FN: s olika dokument om mänskliga rättigheter, i Barnkonventionen och i CEDAW

EKONOMISK PRINCIP

IMH är ett icke vinstdrivande institut vars eventuella nettointkomster fortlöpande återinvesteras i arbetet med IMH:s fem huvuduppgifter

Mål och uppgifter

IMH:s MÅL

Att bidra till en kvalitativ höjning av kunskap och kompetens om alla aspekter av hedersproblematiken och därmed förstärka arbetet mot denna människorättsvidriga företeelse

IMH:S FEM HUVUDUPPGIFTER

1. Utveckla, organisera och erbjuda kvalificerad praktiskt inriktad utbildning inom problemområdet: ”Hedersförtryck och brottslighet i hederns namn”
2. Stimulera, stödja och utveckla forskning om olika aspekter av hedersproblematiken
3. Förstärka kunskapen om hur hedersproblematiken ser ut och behandlas i olika delar av världen
4. Bevaka hur hedersproblematiken behandlas i inom olika akademiska utbildningar och medverka till att denna problematik beaktas och behandlas
5. Att handleda och att bedriva konsultativ verksamhet för professionellt verkamma i deras arbete med hedersproblematik

Organisation

VERKSAMHETSLEDARE/VL

VL:s Uppgifter:

- Att leda det dagliga arbetet, förbereda och följa Verksamhetsrådet sammanträden, verkställa dessas beslut och ta nya initiativ som främjar förverkligande av IMH:s verksamhetsplaner
- Att handa och främja IMH: s ekonomi och sköta IMH:s alla olika administrativa uppgifter.

Verksamhetsledare till 31/12 2015 är ”Lasse-kurator” Johansson

Huvudansvarig för hela IMH är Catarina Berndtsson

VERKSAMHETS RÅD (VR)

VR:s uppgifter är

- Att i samverkan med Verksamhetsledaren/VL **skapa en ”flerårsplan”** för IMH: s verksamhet i linje med dess fem huvuduppgifter
- Att **kontrollera** att VL utför ett arbete i linje med VR:s beslutade verksamhetsplaner
- Att vara ett **stöd för** VL i dennes dagliga arbete för IMH
- Att **granska** de årliga verksamhetsberättelser som VL presenterar

IMH:s Verksamhetsråd. Medlemmar oktober 2015

Dalal Abdel Gani Socialpsykolog, författare, projektledare	Mekanismer och orsaker bakom hedersförtryck och våld i hederns namn. Hedersproblematik i arabisk/palestinsk kontext. Integrationsfrågor
Niloufar Farrokh Nia Kvinnojourssekreterare	Kvinnojoursarbete Familjebehandling
Izla Garis Samordnare flyktingmottagning	Flyktingfrågor, hedersproblematik i assyrisk/syriansk kontext
Camilla Gunnarsson Familjebehandlare	Familjebehandling enligt Fem Steg. Socialtjänstens och skolans insatser
Lasse "kurator" Johansson Hrv-expert, handledare, utbildare, IMH:s Verksamhetsledare	Förändring enligt Fem Steg, Arbete mot hedersförtryck inom skola och andra områden. Samverkan mot hedersförtryck. Hrv:s bakgrund, mekanismer ,orsaker, utveckling och spridning
Simone Lindsten Jämställdhetsexpert	Jämställdhetsfrågor Mäns våld mot kvinnor
Lotte Lurie Psykolog	Psykologisk behandling, integrationsfrågor skyddsbehövandes psykiska mående
Farwha Nielsen Etnisk Minoritetsrådgivare	Hedersförtryck i Danmark Medling i familjer med hedersproblematik
Lumnije Mehmeti Rättsvetare, projektledare	Hedersproblematik i kosovo/albansk kontext Familjeförändring
Charlotte Persson Gymnasielärare, sex och samlevnads expert	HBT i hedersförtryckande miljöer Skolans arbete mot hedersförtryck
Seppo- Matti Salonen Psykolog	Psykologisk behandling, flyktingskap och integration
Sonia Sherefay, Integrationskonsult, författare	Metodik för integrationssamtal med föräldrar, barn och ungdom Skolan och hedersproblem. Hedersproblematik i arabisk kontext , specialkunskap: Egypten
Anna Rösman Advokat	Rättsfrågor om hedersrelaterad brottslighet
Åsa Svensson Enhetschef UM	Hälso- och sjukvårdens insatser vid hedersproblem Ungdomsmottagningars insatser
Cenap Turunc Socionom/religionsvetare	Hedersproblematiken i turkisk kontext Religioners roll, integrationsfrågor
Unni Wikan Professor Socialantropologi, forskare, författare	Mekanismer och orsaker bakom hedersförtryck och våld i hederns namn. Fadimes, Pelas, Gazhalas mfl:s öden Hedersproblematiken i Norge - uttryck, samhällsinsatser